

**Voornaamste Resultaten
Vakatureonderzoek 2006
St.Maarten**

Bonaire:

Kaya Gobernador Debrot 41

Tel.: 0717 8676

cbs.bon@telbonet.an

Curacao:

Fort Amsterdam

Tel.: 4611031/4626226

info@cbs.an

St.Maarten:

W.G.Buncamperroad 33

Tel.: 5422355

inf@cbs.an

Voornaamste resultaten vacatureonderzoek 2006 Sint Maarten

Inleiding

Een volledig systeem van arbeidsmarktstatistieken geeft informatie over zowel het aanbod als de vraag naar arbeid.

Informatie over de aanbodzijde wordt verkregen uit het Arbeidskrachtenonderzoek (AKO). Het AKO is een huishoudonderzoek. Het geeft informatie omtrent het aantal werkenden en werkzoekenden en hun kenmerken.

Het Vacatureonderzoek geeft informatie over de vraag naar arbeid en de kenmerken van de vacatures en de gezochte kandidaten

In 1995 hield het CBS voor het eerst een Vacatureonderzoek in Curaçao, Bonaire en Sint Maarten. In 1988 werd dat onderzoek herhaald, zij het dat toen geen sprake was van een steekproefonderzoek, maar een totaaltelling gekoppeld aan de bedrijventelling.

Om tegemoet te komen aan de behoefte aan meer en recente informatie over de vraagzijde van de arbeidsmarkt, heeft het CBS in november 2006 het Vacatureonderzoek herhaald. De betreffende informatie stelt beleidsmakers in de gelegenheid om gericht beleid te voeren op het bewerkstelligen van een goede aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt

Om tegemoet te komen aan de behoefte aan meer en recente informatie over de vraagzijde van de arbeidsmarkt, heeft het CBS in november 2006 het Vacatureonderzoek herhaald. Het betrof een steekproefonderzoek onder bedrijven zoals het geval was geweest in 1995.

Er dient bij de interpretatie van de resultaten rekening te worden gehouden met het feit dat het Vacatureonderzoek een *momentopname* is. De vergelijkingen in dit document geven aan hoe de situatie was in juni 1998 ten opzichte van november 2006. Er kunnen op basis van de gepresenteerde cijfers geen conclusies worden getrokken over hoe de vraag op de arbeidsmarkt zich *gedurende* de tussenliggende jaren heeft ontwikkeld.

Korte samenvatting

De resultaten van het Vacatureonderzoek in Sint Maarten wijzen uit dat er ten opzichte van 1998 veel vacatures bij zijn gekomen. Het gaat hierbij vooral om een toename van het aantal vacatures in de bouw. Ook de handel, transport, gezondheidszorg en de overige dienstverlening registreerden een toename in het aantal vacatures. De vacaturegraad steeg van 2.1 in 1998 naar 4.1 in 2006.

De vraag naar type opleidingen op de arbeidsmarkt is vooral gericht op laag opgeleiden (t/m MAVO/LBO/VSBO). Het gaat hier om 65 procent van de vacatures.

Er is een verschuiving waar te nemen van een vraag naar overwegend personen zonder specifieke opleidingsrichting in 1998 naar een vraag naar personen met een specifieke opleidingsrichting in 2006. Hierbij neemt de vraag naar technisch opgeleiden de eerste plaats in (35 procent van alle vacatures).

Er worden in de loop van 2007 bijna 440 nieuwe vacatures verwacht, waarvan 1 procent stageplaatsen zal zijn.

Ongeveer 65 procent van de bedrijven is niet op de hoogte van noch vernieuwingen in het lokaal beroepsonderwijs noch van het project 'Sociale Vormingsplicht'. Uit analyse is gebleken dat er een positief verband bestaat tussen op de hoogte zijn en de bereidheid om leerlingen te begeleiden.

Methodologie

Het Vacatureonderzoek van 2006 is een steekproefonderzoek onder ongeveer 1600 bedrijven in Bonaire, Curaçao en Sint.Maarten. Uit de kleine bedrijven (met minder dan 10 werkenden) is een steekproef getrokken. De grote bedrijven zijn integraal geteld. Benedenstaand diagram geeft een overzicht van het totaal aantal onderzochte bedrijven.

	Curaçao	Bonaire	Sint Maarten	Totaal
Grote bedrijven	633	57	163	853
Kleine bedrijven	447	102	209	758
Totaal	1.080	159	372	1.611

De resultaten van het onderzoek werden aan het eind van de verwerkingsfase met het totaal aantal werkenden uit het Arbeidskrachtenonderzoek opgehoogd. Dit leverde het totaal aantal vacatures in de populatie op.

Definities:

Vacatures: vacatures zijn niet opgevulde arbeidsplaatsen waarvoor kandidaten wordt gezocht.

Hieronder vallen ook:

-openstaande arbeidsplaatsen waarvoor kandidaten van uitzendbureaus worden gezocht, tevens arbeidplaatsen waarvoor kandidaten voor een tijdelijke dienstverband, en tevens arbeidsplaatsen voor betaalde stageplaatsen.

Vacaturegraad: de vacatures in de steekproef worden opgehoogd met het aantal werkenden uit de Arbeidskrachtenonderzoeken om tot een schatting van het totaal aantal vacatures in de populatie te komen. De vacaturegraad is een verhoudingsmaat tussen het aantal werkenden en het aantal vacatures, en wordt gedefinieerd als het aantal werkenden gedeeld door het aantal vacatures maal 100. Met de vacaturegraad kunnen vergelijkingen tussen tijdstippen en tussen groepen worden gedaan.

Doelgroep van de Vakaturetelling: bedrijven in de private sector en overheids NV's.

Bedrijven: de definitie van de Vacaturetelling is dezelfde definitie die voor de Bedrijventelling werd gehanteerd en die thans ook door de nationale rekeningen statistieken wordt gehanteerd.

Een bedrijf moet aan drie eisen voldoen om als bedrijf meegeteld te worden:

1. Men moet kunnen spreken van productie van goederen of diensten met het doel deze te verkopen;
2. Binnen de eenheid moet zelfstandig beheer over het productieproces worden uitgeoefend.
3. Het moet aan tenminste één van de volgende drie minimumeisen voldoen:
 - a. er moeten gemiddeld voor tenminste 15 uur per week door één (of meer) personen werkzaamheden worden verricht, of
 - b. de productie of omzet in het laatste boekjaar bedroeg tenminste 50 duizend gulden, of
 - c. de waarde van alle activa bedroeg ten minste 50 duizend gulden aan het eind van het laatste boekjaar

De eerste voorwaarde sluit bestuursorganen, de meeste overheidsinstellingen, kerkgenootschappen en volledig gesubsidieerde (onderwijs)instellingen uit, want deze hebben over het algemeen niet het verkopen van hun diensten als doelstelling.

De tweede voorwaarde onderscheidt hoofdbedrijven van filialen. Een bedrijf kan één of meer vestigingen bezitten. Als een bedrijf slechts één vestiging heeft, dan is die ene vestiging ook het hoofdbedrijf. Een bedrijf met meerdere vestigingen op hetzelfde eiland heeft slechts één hoofdbedrijf; alle overige vestigingen zijn filialen. De hoofdvestiging is de plaats waar de beslissingen voor het hele bedrijf genomen worden, normaliter is dit de vestiging waar de directie zetelt. In filialen worden wel goederen of diensten geproduceerd en/of verkocht, maar de beslissingen worden door het hoofdbedrijf genomen.

Filiaalvestigingen op een ander eiland worden op dat eiland als bedrijf geteld. Dus een filiaal van een Curaçaos bedrijf in St.Maarten, is in Curaçao niet als filiaal in de telling opgenomen, maar wordt in het bedrijvenregister opgenomen als een bedrijf in St.Maarten.

Punt 3 geeft een afbakening aan de onderkant van economische activiteiten en sluit alle bedrijven uit die een beperkt bedrijfsmatig karakter hebben (zoals hobbyisten)

Bij de definitie van een bedrijf is ook het onderscheid tussen offshore bedrijven en lokale bedrijven van belang.

Offshore bedrijven hebben een offshore vergunning en mogen geen lokale zaken doen. De meeste worden geadmistreerd door een lokaal bedrijf (vaak een trustkantoor) en betalen daar een vergoeding voor naast de winstbelasting die ze aan de overheid betalen. Een beperkt aantal offshore bedrijven heeft in de Antillen wel eigen personeel in dienst en produceert daarmee toegevoegde waarde. Alleen deze offshore bedrijven tellen mee. Offshore bedrijven worden als bedrijf geteld indien ze iemand in loondienst hebben die

voor minimaal 15 uur per week betaald wordt. De andere criteria zijn voor offshore ondernemingen niet toegepast.

Stageplaats: arbeidsplaatsen die door studenten worden ingenomen die in het kader van een afstudeeropdracht werken aan een bepaald project in een bedrijf of instantie, met het doel om aan het eind een afstudeerscriptie te schrijven. Stagiaires hebben een arbeidsovereenkomst met de werkgever in het bedrijf, werken voor een bepaalde tijd en krijgen een vaste vergoeding.

Werkervaringsplaats: arbeidsplaatsen waarvoor geldt een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd tussen werkgever en werknemer, met het doel dat de werknemer werkervaring opdoet. Bij de bedrijven wordt de term ‘werkervaringsplaats’ geïnterpreteerd als zijnde arbeidsplaatsen waarvoor geen werkervaring wordt geëist. In het Vacatureonderzoek wordt deze definitie aangehouden.

Opleidingsniveau:

voor een definitie van de opleidingsniveaus wordt het niveau indeling van de UNESCO aangehouden zoals deze in het onderstaand tabel, afkomstig uit de CBS Census publicatie over de werkzoekenden, staan beschreven.

Opleidingsniveau	Omschrijving
1. Zeer Laag	Geen opleiding en Kleuterschool
2. Laag	Basis school en Lager voortgezet onderwijs: MAVO, LBO, VSBO en onderbouw HAVO/VWO
3. Middelbaar	Hoger voortgezet onderwijs: MBO en bovenbouw HAVO/ VWO
5. Hoog	Hoger Beroepsonderwijs HBO en hoger (Universiteit)

Voornaamste resultaten

Aantal vacatures en Vacaturegraad

Het aantal vacatures is ten opzichte van juni 1998 meer dan verdubbeld. Er zijn in totaal 620 vacatures geteld. In 1998 bedroeg het aantal 267.

De vacaturegraad is 4.1 en is ten opzichte van 1998 met 2 punten toegenomen. Dit betekent dat het aantal vacatures ten opzichte van het aantal werkenden is toegenomen.

Tabel 1. Aantal vacatures en vacaturegraad naar bedrijfstak								
	2006				1998			
	werken- den	vacatu- res	%	vacature- graad	werken- den	vacatur- es	%	vacature- graad
Land/Mijnbouw	232	6	1	2,6	16	10	4	62,5
Industrie	451	16	3	3,5	350	16	6	4,6
Nuts	230	3	0	1,3	224	5	2	2,2
Bouw	1.743	168	27	9,6	688	7	3	1,0
Handel	3.772	147	24	3,9	3.823	61	23	1,6
Horeca	2.678	73	12	2,7	3.025	71	27	2,3
Transport	1.029	28	5	2,7	1.075	11	4	1,0
Financiële dienstverlening	725	3	0	0,4	540	5	2	0,9
Zakelijke dienstverlening	1.538	32	5	2,1	1.486	28	10	1,9
Onderwijs	91	3	0	3,3	64	9	3	14,1
Gezondheidszorg	596	32	5	5,4	426	14	5	3,3
Overige dienstverlening	2.032	109	18	5,4	1.211	30	11	2,5
Totaal	15.117	620	0	4,1	12.928	267	0	2,1

Aantal vacatures naar bedrijfstak

De bedrijfstak met het grootste aantal vacatures is de bouw. Er zijn in de bouw in totaal 168 vacatures geteld, hetgeen neerkomt op 27 procent van alle vacatures. Na de bouw is de handel de bedrijfstak met de meeste vacatures (147 vacatures, 24%). Daarna volgt de overige dienstverlening (109, 18%). Onder deze bedrijfstak vallen een diversiteit van activiteiten zoals radio- en televisiestations, nachtclubs, discoteken, fitness centra, nummerkantoren, wasserijen en schoonheidssalons.

De nutsbedrijven, financiële dienstverlening (zoals banken en verzekeringsmaatschappijen) en het particuliere onderwijs hebben op het moment van meting nauwelijks vacatures.

Ten opzichte van 1998 zijn er op bedrijfstakniveau verschuivingen waar te nemen. In de bouw waren er in dat jaar nauwelijks vacatures opgegeven. In 2006 zijn juist daar de

meeste vacatures te vinden. Tegelijkertijd is in deze bedrijfstak de werkgelegenheid sterk toegenomen.

In de handel is het aantal vacatures meer dan verdubbeld, en in de overige dienstverlening zelfs verdriedubbeld, terwijl in de horeca het aantal vacatures vrijwel gelijk is gebleven.

Vacaturegraad naar bedrijfstak

De vacaturegraad, het aantal vacatures als percentage van het aantal bezette arbeidsplaatsen, is het hoogste in de bouw: 9,6. Daarna volgen de gezondheidszorg, de handel en de industrie met vacaturegraden van respectievelijk 5,4, 3,9 en 3,5.

De bedrijven met de laagste vacaturegraden zijn de financiële dienstverlening en de nutsbedrijven.

Een vergelijking met 1998 laat zien dat in verschillende bedrijfstakken de vacaturegraden zijn afgenomen. Dit geldt vooral voor de land- en mijnbouw (nam af van 62,5 naar 2,6) en ook voor het particulier onderwijs (daalde van 14,1 naar 3,3). Ook in de industrie en in de nutsbedrijven is er sprake van een daling.

Daarentegen nam de vacaturegraad in de bouw opmerkelijk toe (van 1,0 in 1998 naar 9,6 in 2006). De handel registreerde een toename van de vacaturegraad van 1,6 naar 3,9.

Beroep

Uit de resultaten van het onderzoek is naar voren gekomen dat op de arbeidsmarkt met name vraag is naar vak- en handwerklieden zoals timmerlieden, metselaars, etc. Meer dan 30 procent van de vacatures betreft vacatures voor Vaklieden (zie tabel 2).

	2006		1998	
	Aantal	%	Aantal	%
Managers/directeuren	27	4	9	3
Deskundigen	25	4	21	8
Assistent deskundigen/Voormannen	52	8	63	24
Klerken	108	17	60	22
Dienstverleners	138	22	60	22
Vak- en Handwerklieden/Landbouwers	207	33	23	9
Operators	6	1	5	2
Ongeschoold	57	9	26	10
Totaal	620	100	267	100

Formatted: Bullets and Numbering

Uit de tabel blijkt ook dat dienstverleners en klerken veelgevraagde typen beroepen zijn (respectievelijk 22 en 17% van het totaal aantal vacatures). Onder dienstverleners vallen beroepen als verzorgers, kappers en veiligheidsbeambten. Onder 'klerken' kunnen worden verstaan kantoorklerken, kassiers en baliemedewerkers.

De verdeling lag anders in 1998. In 1998 was de vraag naar assistent deskundigen en supervisors (waaronder beroepen zoals assistent computerdeskundigen, medische assistenten, verpleegsters etc) hoog, 24 procent van alle vacatures, gevolgd door klerken en dienstverleners met elk 22 procent.

Het aandeel vacatures voor vaklieden is ten opzichte van 1998 aanzienlijk gestegen, hetgeen te verwachten was, gezien de stijging van het aantal vacatures in de Bouw. Het percentage vacatures voor vaklieden steeg van 9 naar 33 procent.

Opvallend is het laag aandeel vacatures voor managers, directeuren en deskundigen. Deze laatste groep daalde zelfs van 8 naar 4 procent.

Opleidingsniveau

Uit tabel 3 blijkt dat 65 procent van de vacatures functies voor laag opgeleiden betreft. Dit betreft vacatures dat een MAVO/LBO/VSBO opleiding of lager vereiste. 22 procent vereist een middelbaar opleidingsniveau (HAVO/MBO/SBO) en 14 procent vereist een hoog opleidingsniveau (HBO of hoger).

	2006	%	1998	%
T/m LO	66	11	9	3
MAVO/LBO/VSBO	335	54	38	14
HAVO/MBO/SBO	134	22	69	26
HBO plus	84	14	151	57
Totaal	620	100	267	100

← Formatted: Bullets and Numbering

Ten opzichte van 1998 is in 2006 de vraag naar personen met een laag opleidingsniveau behoorlijk gestegen (van in totaal 17 naar 65 procent). Daartegenover staat een daling van het aantal vacatures dat een hoog opleidingsniveau vereist (van 57 naar 14 procent). De invloed van de gestegen vraag naar vaklieden in de bouw is hier duidelijk merkbaar.

Opleidingsrichting

Er is in het Vacature onderzoek ook gekeken naar de vraag verschillende opleidingsrichtingen op de arbeidsmarkt. Uit de resultaten is naar voren gekomen dat er met name vraag is naar personen zonder een specifieke eis met betrekking tot de opleidingsrichting (44%) Daar waar de vacatures wel een specifieke opleidingsrichting vereisen, betreft het met name de technische richtingen. Dit geldt voor 35 procent van de vacatures.

	2006	%	1998	%
Geen	272	44	184	69
Technisch	215	35	37	14
Economisch-Administratief	66	11	22	8
Sociaal-verzorgend	67	11	24	9
Overig/Maakt niet uit	-	-	-	-
Totaal	620	100	267	100

← Formatted: Bullets and Numbering

De opleidingsrichtingen waar de minste vraag naar is, zijn de economisch-administratieve richting en de sociaal- verzorgende richting, elk met een percentage van 11 procent.

De toename van het aantal vacatures tussen 1988 en 2006 had meer dan voorheen betrekking op functies waar een opleiding in een specifieke richting gevraagd wordt. In 1998 had 69 procent van de vacatures betrekking op functies waar geen specifieke opleidingsrichting voor geëist werd. In 2006 is dit percentage tot 44 procent gedaald.

Daartegenover staat een stijging van het percentage vacatures met een specifieke opleidingsrichting als vereiste. Het percentage vacatures met een technische opleiding steeg het meest van 14 naar 35 procent.

Stageplaatsen

Een issue van maatschappelijke discussie is de issue rondom stageplaatsen op de arbeidsmarkt, waarbij ook over de toekomstige mogelijkheden voor het plaatsen van lokale studenten in stageplaatsen onzekerheid heerst.

Om tegemoet te komen aan de vraag naar meer informatie rondom deze kwestie heeft het CBS enkele vragen met betrekking tot stageplaatsen in het Vacatureonderzoek opgenomen.

Eén vraag betreft hoeveel stagiaires thans werkzaam zijn in bedrijven. De ander vraag betref de toekomstige vraag naar stagiaires (de facto het aanbod van stageplaatsen). Voor dit laatste is in het vacatureonderzoek ook deels onderzocht in hoeverre bedrijven bereid zijn om lokale studenten uit het beroepsonderwijs en leerlingen die afkomstig zijn in het project ‘Sociale Vormingsplicht’ in hun bedrijf op te nemen en te begeleiden.

Tevens is onderzocht in hoeverre bedrijven op de hoogte zijn van de vernieuwingen in het lokaal beroepsonderwijs en van het project ‘Sociale Vormingsplicht’. Want dit kan tot op zekere hoogte de mate van bereidheid van bedrijven om stagiaires in hun bedrijf op te nemen beïnvloeden. De resultaten van beide deelonderzoeken zullen in deze en de volgende paragrafen beschreven worden.

Bedrijfstak	2006	Percentages
Land/Mijnbouw	6	3
Industrie/Nuts	6	3
Bouw	17	9
Handel	30	16
Horeca	42	23
Transport	6	3
Financiële dienstverlening	10	5
Zakelijke dienstverlening	25	14
Gezondheidszorg	11	6
Overig dienstverlening	29	16
Totaal	182	100

← Formatted: Bullets and Numbering

Uit de resultaten van het onderzoek naar het aantal stagiaires is naar voren gekomen dat per november 2006 182 stagiaires werkzaam zijn in het bedrijfsleven. Dit komt neer op ongeveer 1 procent van de werkende bevolking.

Uit tabel 5 blijkt dat het grootste deel werkzaam is in de horeca (23%) de handel (16%), de overige dienstverlening (eveneens 16%) en de zakelijke dienstverlening (14%).

In 1998 is niet naar stagiaires gevraagd, waardoor geen vergelijking in de tijd mogelijk is.

Verwachte vacatures en stageplaatsen

In het kader van informatie verstrekking over toekomstige verwachtingen op de arbeidsmarkt, is in het Vacatureonderzoek en vraag hieromtrent opgenomen. Onderdeel van deze vraag betreft hoeveel van de toekomstige vacatures stageplaatsen zullen zijn. Vervolgens wordt eerst een beschrijving gegeven van het aantal verwachte vacatures en daarna een beschrijving van hoeveel van deze vacatures stageplaatsen zullen zijn.

Tabel 6. Verwachte vacatures en verwachte stageplaatsen naar bedrijfstak, 2006

	Aantal Verwachte vacatures	%	Aantal verwachte stageplaatsen	Aandeel stageplaatsen van de verwachte vacatures
Industrie/ Nutsbedrijven	5	1	-	
Bouwbedrijven	55	13	-	
Handel	134	31	26	19
Horeca	114	26	18	16
Transport en Communicatie	18	4	5	28
Financiële dienstverlening	11	3	-	
Zakelijke dienstverlening	59	13	-	
Overig	43	10	9	21
Totaal	439	100	58	13

Formatted: Bullets and Numbering

Er worden in totaal 439 vacatures in de toekomst (d.i. Binnen een jaar na het onderzoek) verwacht. De resultaten in tabel 6 wijzen uit dat de handel de meeste vacatures verwacht (134, 31% van het totaal) daarna volgt de horeca (114, 26%). Ook de bouw en de zakelijke dienstverlening zijn vermeldenswaardig, beiden met 13 procent van alle verwachte vacatures.

Het aantal verwachte stageplaatsen is laag te noemen. In totaal wordt niet meer dan 60 toekomstige stageplaatsen verwacht. Deze komen nagenoeg alleen in de handel en de horeca voor.

Als het aantal verwachte stageplaatsen in verhouding tot het aantal vacatures wordt genomen, dan valt in tabel 7 op dat hoewel transport in vergelijking een klein aantal vacatures verwacht (18), het aandeel stageplaatsen is relatief hoog (28% van de 18 verwachte vacatures betreffen stageplaatsen). Ook de 'overige dienstverlening' heeft een relatief groot aandeel van 21 procent. De handel en de horeca volgen met respectievelijk 19 en 16 procent van het aantal verwachte vacatures in die bedrijfstakken.

Op de hoogte van onderwijsvernieuwing

Om tegemoet te komen aan de behoefte naar meer informatie over de toekomstige mogelijkheden voor lokale stagiaires op de arbeidsmarkt is, zoals al aangegeven, in het Vacatureonderzoek onderzoek gedaan naar kennis over het nieuwe onderwijssysteem en de bereidheid om leerlingen te begeleiden. De twee vragen in het Vacatureonderzoek daaromtrent luiden “Bent u op de hoogte van vernieuwingen in het lokaal beroepsonderwijs?” en “Bent u bereid om leerlingen uit het lokaal beroepsonderwijs en/of jongeren uit de Sociale Vormingsplicht in uw bedrijf op te nemen om werkervaring op te doen?”

Goed op de hoogte	33%
Een beetje op de hoogte	25%
Helemaal niet op de hoogte	42%
Totaal	100%

De resultaten in tabel 7 wijzen uit dat in zijn algemeenheid bedrijven relatief weinig op de hoogte zijn van de vernieuwingen in het lokaal beroepsonderwijs en van het project ‘Sociale Vormingsplicht’: 67 procent is niet of slechts een beetje op de hoogte.

Bereidheid om leerlingen te begeleiden

In het Vacatureonderzoek is tevens een peiling gedaan in hoeverre bedrijven bereid zijn om leerlingen uit het lokaal beroepsonderwijs en uit het project ‘Sociale Vormingsplicht’ in hun bedrijf te begeleiden.

Ja, uit het lokaal beroepsonderwijs	12%
Ja, uit de ‘Sociale Vormingsplicht’	1%
Ja, uit beiden	59%
Nee uit geen van beiden	27%
Totaal	100%

Uit de antwoorden op deze vraag is naar voren gekomen dat een relatief groot aantal bedrijven, in totaal 72 procent, bereid is om leerlingen in hun bedrijf op te nemen en te begeleiden.

Mate van Kennis en Bereidheid

Een analyse naar de mogelijke achtergronden van de redenen waarom bedrijven wel of niet bereid zijn om leerlingen te begeleiden, is een analyse gedaan naar een mogelijk verband tussen mate van kennis en de bereidheid om leerlingen te begeleiden. Daarbij is de hypothese dat de mate kennis over de vernieuwingen in het lokaal beroepsonderwijs bepaalt de mate van bereidheid om leerlingen te begeleiden.

Op de hoogte van onderwijsvernieuwing	Bereidheid om te begeleiden		
	Ja	Nee	Totaal
Veel van op de hoogte	78%	22%	100%
Niet van op de hoogte	70%	30%	100%
Totaal	73%	27%	100%

← Formatted: Bullets and Numbering

Uit tabel 9 komt geen duidelijk verband tussen veel kennis en bereidheid om leerlingen te begeleiden naar voren. Het grootste percentage (78 procent) van de bedrijven met veel kennis over de vernieuwingen in het beroepsonderwijs zijn bereid om leerlingen te begeleiden. Maar ook voor de bedrijven die niet goed op de hoogte zijn van de vernieuwingen in het lokaal beroepsonderwijs geldt dat het grootste gedeelte (70 procent) bereid is om leerlingen te begeleiden.